

Metalurji Sektöründe Kriz: "Başka türlü bir değerlendirme"

Bir Pazartesi günü Kahramanmaraş'ın Yeni Sanayi Sitesinde paslanmaz çelikten mutfak eşyası üreten o, onlarca fabrikadan birinde, çaylarımızı, ne olacak bu işlerin hali eşliğinde yudumlararken, büronun kapısı hışımla açıldı ve içeri dalan komşu fabrikanın sahibi, televizyonu açın, televizyonu diye haykırdı. Benim ilk aklıma gelen açıkçası, savaş mı çıktı, olmuştu o an...

Televizyon açıldı. Başbakan, canlı yayında, terkettiği MGK toplantısı sonrası açıklama yapıyor ve ülkenin çok ciddi bir kriz içine yuvarlandığını ilan ediyordu... Sonrasında hepimizin yakından takip ettiği gelişmelerin başlangıcıydı bu açıklama; aynı zamanda, IMF'in direktifi olan Ekonomik İstikrar Programının da sona erdiğinin ilanıydı. TL kuru yüzmeğe terk edildi; ama TL yüzecek mi, batacak mı kimse bilemiyordu. Sonra Derviş geldi Dünya Bankasından: Mehdi bulunmuştu... Mehdi ile Deccal arasındaki hassas dengeyi tutmak da bu topraklarda yaşayanların yeteneğine kalıyordu.

Televizyonu ben kapattım. Dolar borcunuz ne kadar diye sordum. Ses çıkaramadılar... Paslanmaz çelik sacı dolar üzerinden borçlanarak alan üretici ödenip ödenmeyeceği belli olmayan çeklerle 4-5 ay vadeli satıyordu tencereyi, çaydanlığı. Görünen oydu ki birkaç gün içinde borçları %30-40 artacaktı. Üstelik, faizler fırlayınca para repoya kayacak çekler de ödenmeyecekti. Kısaca TL yüzse bile üretici batacak, işçiler de

işsiz kalacaktı... Makineler elde kalacak, aylarca belki de yıllarca yatacak ve çürüyecekti: Sermayenin değersizleşmesi... Tarihsel Arka-Plan yerine Krizin Kaynakları

Dünya ekonomisi çevrimsel krizlerle maluldür. 2. Dünya Savaşı sonrasında başlayan son büyük genişleme devresi 70'li yıllar ile birlikte yerini daralmaya, bunalıma bırakmıştır. Kısaca kriz olarak tanımlanan bu sürecin esasını kar hadlerindeki düşme eğilimi oluşturmaktadır. En basitinden bu durum şöyle açıklanabilir: Bir zamanlar belli bir zaman diliminde (diyelim ki 1 yıl) 1 birim para (diyelim ki reel lira yada dolar) kar elde etmek için 10 birim para (üretken) yatırım yapmanız gerekirdi. Bugün 1 birim para kar elde etmek için 100 birim paralık yatırıma ihtiyacınız vardır; yarın ise yine reel olarak 1 birim para kar elde etmek için 1000 birim paralık bir yatırım yapmak zorunda kalınacaktır. Bu koşullarda sermaye, ama ancak daha büyük ve daha büyük; ancak merkezileşmiş ve daha da merkezileşmiş sermaye yatırım yapma kapasitesine sahiptir. Üstelik bu kapasiteye sahip sermaye (oransal olarak) daha az ve daha da az kar elde etmeyi göze alarak (üretken) yatırıma gider...

70'lerden sonra tüm dünyada sermaye, kar hadlerindeki düşüşün etkilerinden kendini korumak için, üretken yatırımlar yerine rant ve para ile para kazanma stratejisini şiddetle benimsemiştir. Bu stratejinin iki mekanizması vardır: Bir; gelişmekte

olan ülkelerin elindeki birikimini /sermayeyi hortumlamak için bu ülkelere (doğrudan devletlere, bu ülkelerdeki bankalar aracılığı ile devlete ve bu ülkelerdeki bankalar aracılığı ile bu ülkelerdeki ulusal yatırımcıya) borç vermiş, tefecilik yapmış; ve üçüncü dünyayı borç batağına iteklemiştir. Sermayenin bu duruma bir diğer yanıtı ise, üretimden kar elde etmek yerine ikincil bölüşüme ağırlık vermek olmuştur. yani dünyanın her hangi bir coğrafyasında üretilen (yada ürettirilen) malların pazarlaması, dağıtımını üzerinden nemalanmak... Kısacası atalarımızın para parayı çeker derken ekledikleri ama büyük para, parayı çeker vurgusu özellikle 70'lerden sonra Türkiye'deki sermaye birikimini neredeyse durdurmuştur. Oysa ki, sermayenin yaşayabilmesinin tek koşulu, daha önce açıklanmaya çalışıldığı üzere, kar elde edebilmek için sürekli daha büyük bir sermaye ile (üretici) yatırıma gidilebilmesidir. Türkiye'de üretken sermaye yatırımı için yeterli sermaye birikimi artık bulunmamaktadır yada Türkiye'nin özellikle 1947 yılına kadar (kamu eliyle) oldukça hızlı ve 70lerin başına kadar da azımsanmayacak ölçüde sağladığı birikim uçmuş, gitmiştir...

Bugün bankacılık sektöründe çıktığı iddia olunan kriz, sadece bu borç batağının ve sermayenin üretimden değil paradan para kazanma nafile sevdasının bir sonucudur; açıkçası bankacılık krizi bir neden değil sonuçtur ve Türkiyenin iktisadi iç dinamikleri ile bu krizi aşması

teorik olarak olanaksızdır. Pratikte ise krizin aşılması mümkündür ve sadece ve sadece, yıllardır kendi krizlerine bir panzehir olarak Türkiye'yi bu borç batağına mahkum eden uluslararası sermayeye, "Bugüne kadar bizden aldığınız faiz size yeter, bundan sonra başka kapıya" diyebilmekten geçmektedir; asla ve asla daha fazla borç bulmaktan, bu borcu bulabilmek için daha fazla yaltaklanmaktan değil!

Metalurji Sektörü:

İmalat Sanayiden geriye ne kaldı?

Metal Ana Sanayi, Makine İmalat Sanayi ile birlikte üretimin, toplumsal refahın kaynağıdır. Metalurjinin yanına Petro-Kimya, Tekstil ve Gıda eklendiğinde çerçeve hemen hemen bütünlendir. Metal ana sanayi dendiğinde şüphesiz akla ilk gelen ve Türkiye ihracatı içinde önemli bir pay sahibi olan demir çelik sektörü bugün, herkesçe malum yapısal sorunları ve sermaye gücündeki zaafı ile birlikte tek kelimeyle yıkılmamak için direnmektedir. Dolar/Mark paritesinin ve TL/Mark kurunun getirdiği son dönem kayıpları da eklendiğinde, %50'ye ulaşan devalüasyonun bir rahatlama sağlayacağı hiç düşünülmemelidir. TL'nin devalüasyonu, emek-güç (işçilik) maliyetlerini aynı orada (%50) düşürmüş olabilir; ancak unutulmamalıdır ki, düşen ücretler ve değersizleşen sermaye (kapanan işyerleri) sonucu artan işsizlikle birleştiğinde, iç tüketimde son derece şiddetli bir daralmaya yol açacaktır. Daralan iç pazar, iflasların hızlanmasına neden olacak; bu da, emek gücü

maliyetlerinin düşmesiyle bir ölçüde rahatlayan sermaye birikiminin karşısında toplumsal ve siyasal kaos olarak yeniden dikilecek ve çöküş hızlanacaktır. İthal hammadde ve ihraç ürün stratejisine dayanan demir çelik sektörü, toplumsal ve siyasal olandan yalıtık kalamayacağına göre, bu sonuçların etkileri teknolojik ve mali yapısal sorunlarla tanımlanan sektör üzerinde fazlasıyla kendini gösterecektir.

Sektördeki kamu yatırımlarının tasfiyesi (özelleştirme) ise sanıldığı üzere sektöre sıcak kaynak aktarımını ve yeni pazar açılmasını değil, olsa olsa hammadde girdi maliyetlerinde bir yükselmeyi hediye edecektir. Çünkü bütünsel olarak bakıldığında özelleştirme pek çok kilit işletmenin tasfiyesi anlamına gelmekte ve bu işletmelerin ürünleri artık ancak dış pazardan uluslararası tekeller eliyle tedarik edilebilmektedir. İşletilebilen birkaç işletmenin istisnai durumu bu genel durum içinde değerlendirilmeli ve Türkiye ekonomisinin bütünü içinde ayakta kalıp kalamayacağı sorgulanmalıdır.

Kısacası; özellikle 90'lı yıllarda şiddetlenen sanayisizleşme trendi içinde metalurji sektörünün kendi gücüyle ayakta kalma kapasitesi yoktur. Dış ve iç borçların ve faizlerinin konsolide edildiği (ödemelerinin durdurulduğu) yeni bir kalkınma hamlesi Türkiye ve Metalurji sektörü için tek çıkıştır.

Oda etkinliklerinden...

İndüksiyon Ergitme Eğitim Semineri

25 Eylül 2001 tarihinde İTÜ vakfı sosyal tesislerde gerçekleştirilecek olan bu eğitim seminerinin tavsiye edilen katılımcı kitlesi Ergitme Şefleri, Müdürleri, Mühendisleri, Usta ve Ustabaşları ve Bakım elemanlarıdır.

Eğitim seminerinde ele alınacak konular aşağıdaki gibidir.

- 1- Ergitme izabe, emniyet ve sağlık
- 2- Acil durum tedbirleri
- 3- İndüksiyon ergitmenin temel prensipleri
- 4- Kontrol ve göstergeler
- 5- Toprak kaçak dedektörü
- 6- Ocak astarının önemi ve bakımı
- 7- Son teknolojik gelişmeler
- 8- Soğutma sistemleri
- 9- Hidrolik devreler
- 10- Ocak bakım
- 11- Kutu tipi ocak bakımı
- 12- Genel bakım
- 13- Sorular tartışmalar.

Sempozyum Inductotherm ocakları A.Ş. Genel Müdürü ve Döküm Komisyonu üyemiz Levent Otsukarcı tarafından verilecektir.

Katılım için İstanbul şubemizi arayınız,